

19. Проблеми формування облікових даних про доходи інвестиційної діяльності підприємств

Вікторія Мельниченко, Ольга Щербина
Національний університет харчових технологій

Вступ. Найважливіший показник роботи підприємства - розмір і характер прибутку (збитку) за кожен період його діяльності. Тому правильне визначення доходу за кожним видом діяльності (операційна, інвестиційна, фінансова) та своєчасне відображення його в бухгалтерському обліку зумовлює актуальність обраного напрямку дослідження.

Матеріали та методи. Теоретичною основою вивчення даної проблеми є системний підхід і діалектичний метод пізнання щодо дослідження економічних та облікових явищ, чинне законодавство України, наукові праці дослідників із проблем формування та обліку доходів інвестиційної діяльності. Використано абстрактно-логічний метод дослідження (теоретичні узагальнення та формулювання висновків при з'ясуванні проблеми і напрямків удосконалення обліку і аудиту доходів від інвестиційної діяльності)

Результати. Фінансовий результат діяльності підприємства формується в основному за рахунок операційної діяльності. Проте певну частку в прибутку підприємства займають результати інвестиційної діяльності. В Плані рахунків немає чіткого розмежування рахунків від здійснення даного виду діяльності, що ускладнює порядок складання Звіту про фінансові результати та аналітичну роботу на підприємстві.

Планом рахунків для узагальнення інформації про доходи, які виникають у процесі звичайної діяльності, але не пов'язані з операційною і фінансовою діяльністю підприємства, призначено рахунок 74 «Інші доходи», який і використовується для узагальнення доходів від інвестиційної діяльності. Дані цього рахунку забезпечують інформаційні потреби Звіту про фінансові результати, але є складними при формуванні інформації у Звіті про рух грошових коштів, оскільки доходи від інвестицій за Планом рахунків належать до фінансової діяльності, і відповідно структури Звіту про рух грошових коштів – до інвестиційної[2].

Тому на методологічному рівні формування облікової роботи варто змінити назву рахунку 72 «Дохід від участі в капіталі» на «Дохід від інвестицій» і відображати за методом участі в капіталі та відкрити новий субрахунок 724 «Дохід від інвестицій у відмінні від асоційованих, спільні чи дочірні підприємства», а на рахунку 73 «Інші фінансові доходи» відображати доходи за фінансовими інвестиціями у боргові цінні папери, такі як облігації, векселі, депозитні сертифікати, доходи у відсотках за надані у фінансову оренду необоротні активи, нараховані банківські відсотки за суми на поточних рахунках і нараховані відсотки за даними довгостроковими та короткостроковими кредитами тощо. При цьому рахунок 73 «Інші фінансові доходи» перейменувати на «Доходи фінансової діяльності» з відкриттям субрахунків показників, які відносяться до цієї діяльності[1].

Дивіденди та відсотки одержані (відображаються на субрахунках рахунку 73) перенести до рахунку 74 «Інші доходи» і перейменувати його на «Доходи інвестиційної діяльності» та відкрити нові субрахунки: 744 «Дохід від курсових різниць інвестиційної діяльності», 745 «Дивіденди одержані», 746 «Відсотки

одержані», 747 «Інші доходи інвестиційної діяльності», оскільки за економічною сутністю дані доходи належать до інвестиційної діяльності.

В поточному бухгалтерському обліку та фінансовій звітності не виділено окремих рахунків для обліку витрат і доходів інвестиційної діяльності. Вона об'єднана з іншою звичайною діяльністю на одних рахунках, назви яких не конкретизують їх змісту і не асоціюються з певним видом діяльності: 74 «Інші доходи», 97 «Інші витрати». Більшість субрахунків, передбачених до цих рахунків, характеризують інвестиційну діяльність, але серед них є й субрахунки 746 «Інші доходи від звичайної діяльності» та 977 «Інші витрати звичайної діяльності». Зміст цих двох субрахунків напряду не пов'язано з інвестиційною діяльністю, але до певної міри він наближений до неї. Це підтверджує практика відображення таких витрат і доходів у звітності. Тому доцільним буде рахунок 74 назвати «Доходи інвестиційної та іншої звичайної діяльності», а рахунок 97 – «Витрати інвестиційної та іншої звичайної діяльності».

Висновки. Запропоновані зміни до формування даних на відповідних рахунках доходів дозволяють встановити систему взаємозв'язків між відповідними фінансово-економічними показниками та бухгалтерськими рахунками. Це дозволяє чітко визначити результативні показники інвестиційної діяльності для проведення подальшої аналітичної роботи та прийняття відповідних управлінських рішень.

Література

1. Ратушна О. П. Облік доходів і витрат інвестиційної і фінансової діяльності // Підвищення конкурентоспроможності виробництва в умовах організаційно-економічних трансформацій : [монографія] / за ред. Н. О. Лисенко. / О. П. Ратушна. – Умань : Візаві, 2010. – Розділ 3.2. – С. 82–85.

2. Andersson T. **Corporate strategy financialized: Conjuncture, arbitrage and earnings capacity in the S&P500** / T. Andersson, C. Haslam, E. Lee, G. Katechos, Nick Tsitsianis // Accounting Forum. – 2010. - Vol 34, Is. 3-4. - Pp. 211-221.